

GENEALOGIE VAN DEN BROEK

Brouwersgeslacht van 1600-1800

Peter van den Elsen

Tot in de 18de eeuw kende Gemert een gehuchtje 'Het Broek aan de Hulst'. Door ontginningen van de Broeklanden verdween dit toponiem en werd het vervangen door de Pandelaarse Kampen en/of het Kampengat.

Zeker al vanaf de 16de eeuw staan er in dit gehucht twee boerderijen. Met zekerheid kan worden gezegd dat twee geslachten hun naam aan het Broek bij de Hulst ontleen: een boerengeslacht en een brouwersgeslacht. In dit artikel worden vijf generaties Van den Broek beschreven. Behalve dat er nogal wat brouwers in deze familie voorkomen, zijn loten uit dit geslacht in de 18de eeuw nauw verbonden met de Latijnse School van Gemert.

De kinderen van Adriaan Dirck Hendrixx gaan zich Van den Broek noemen. Vanaf deze tijd beoefenen ze ook het brouwersvak.

De doop-, trouw- en begraafgegevens zijn allen van Gemert, tenzij anders aangegeven. Bij de begraafdag staat soms tussen haakjes het gehucht of de straat vermeld waar de overledene is gestorven.

Het brouwersgeslacht neemt een aanvang met:

I. Dirk Hendrixx, geb. plm. 1585

Hij huwt N.N.

Kinderen:

1. Hendrik overl. > 1643 - < 1648.

Hij trouwt (29-5) 9-6-1641 te Gemert met Geritje Bartels, ged. 10-4-1614.

Dochter van Bartholomeus Gerards van Lieshout en van Marike Gerard Brouwers. Kinderen:

a. Theodorus ged. 13-6-1643. Hij is in 1653 onmondig en heeft als mombers Jan Bartels en Aert Nelis.

2. Adriaen (zie II).

3. Merike, begr. 29-8-1684.

Zij trouwt op (27-12) 17-1-1659 met Gerard Dionisy, weduwnaar van (1e) Henrica Dielis Willems en (2e) Margretha Andries Boyen begr. 15-3-1658. Gerard wordt begraven 16-12-1671.

4. Heylwigis Dirk Hendriks (Zij wordt enige malen bij dopen als getuige genoemd.)

II. Adriaen Dirck Hendricx, geb. plm. 1610, begr. 7-11-1657. In 1641 koopt hij een huis en hof aan het Broek bij de Hulst. Van zijn ouders erft hij in 1653 een huis met aangelag aan de Broekkant.¹

Hij trouwt 26-7-1637 met Catharina Daniëls, dochter van Daniël Claes Daniël Wouters en van Heijlken Jans Versantvoort (alias v. Haendel). Catharina overl. plm. 1644-1645.

Kinderen:

1. Dirk, ged. 28-7-1638.

2. Daniël, ged. 11-3-1641 (zie IIIa).

Adriaan Dirck Hendricx hertrouwt 11-2-1646 met Elisabeth Jan Simons ex Tongelre.²

Kinderen uit het tweede huwelijk:

3. Joannes, ged. 17-3-1646. Hij is waarschijnlijk jong gestorven. 4. Joannes, ged. 25-1-1647. Hij erft van zijn ouders 'de helft van een huys, hof en aengelagh, groot twee en een half lopense, aen het Broeck gelegen. Eveneens erft hij een teulland, een lopense en elf roede aan de Onze-Lieve-Vrouwe Steeg.'

5. Catharina, ged. 16-10-1648.

6. Lambertus, ged. 21-7-1650 (zie IIIb).

7. Margaretha, ged. plm. 1651. Zij trouwt 25-1-1678 met Anthonis Dirk Borgers Cauwenberg, die al op 24-11-1679 (Broek) wordt begraven. Haar zoon Anthonis wordt op 12-4-1680 posthumus gedoopt. Margaretha hertrouwt op 1-7-1681 met Jan Thomassen, van wie nog tenminste vier

Eén van de twee boerderijen aan het Broek, die de familie Van den Broek eens bezat en waaraan ze hun naam ontlene. Op de foto het pand (thans Galerie Pandelaarse Kampen) zoals dat werd bewoond door Driek van Kessel-Mickers (Foto-coll. W.J. Vos/Marij v. Pelt-Vos)

kinderen. Van haar ouders erft ze een groesland van twee lopense en 36 roede aan het Broek.

8. Henricus, ged. 19-4-1655.

9. Anna, ged. 24-10-1657 en begr. 19-11-1694 aan het LinderEyndt (in het kraambed gestorven).

Zij trouwt 30-5-1690 met Cornelis Thonis van Schuyl, ged. 16-3-1657 als zoon van Thonis Janssen van Schuyl en Elisabeth Cornelis Gerrits. Van Anna zijn drie kinderen bekend. Anna erft de andere helft zoals beschreven bij nr. 4 Joannes.

Foto van een steeg aan het Broek

IIIa. Daniël Adriaens van den Broek, ged. 11-3-1641 en begr. 22-2-1713 (Dorp). Borgemeester in 1695, rotmeester van de (voor) Pandelaar. Hij was brouwer en woonde in de Pandelaar in 1709. Hij erft van zijn ouders een huis en hof aan het Hulster Broek.³

Hij trouwt 31-1-1668 met Jenneke Willems, ged. 21-11-1642 en begr. 25-11-1698 (Pantelaer). Zij is een dochter van Willem Jan Willems, die op 11-2-1638 getrouwd was met Elisabeth Jan Aerts van Audenhuisen. Willem Jan Willems was een brouwer. Zijn drie dochters huwden alle drie met een brouwer.⁴ Van zijn schoonvader erft Daniël een 'huys, hoff en aengelegen landerijen genaempt Adriaen Heeren huys, met het brandewijngetouw, 48 roey en 10 voet', grenzend met een zijde aan Jan van Dinther en met een zijde en een eind aan Jan Philipsen; en verder nog enkele percelen land, o.a.: Jan den Smithof, Jan den Smitakker, Dirk Adriaans veldje, negen lopense teulland en Ortmans veldje.

Kinderen:

1. Adrianus, ged. 3-3-1669 (zie IVa).
2. Willem, ged. 6-12-1671 (zie IVb).
3. Joannes, ged. 24-3-1674 (zie IVc).
4. Arnoldus, ged. 27-5-1677 (zie IVd).
5. Henricus, ged. 6-5-1680, begr. < 1774?

Hij studeerde onder de conrectoren Manders en Van Geffen aan de Latijnse School van Gemert en leerde filosofie en theologie te Leuven.⁵ Op 1 oktober 1705 wordt hij benoemd tot conrector van de Latijnse School van Gemert. De eerste jaren na zijn aanstelling ging hij met veel ijver te werk. Hij reisde de verre omgeving af om pastoors te bewegen aanstaande studenten de Gemertse Latijnse School aan te prijzen. Zijn reclamecampagne had resultaat. Het leerlingenaantal steeg tot zelfs boven de zestig. Veel van deze studenten bracht hij in de rectorswoning onder, waar hij zelf en ook pastoor Gautius woonde. Door het sterk gestegen studentenaantal werd de ruimte te klein en besloot Henricus elders in Gemert woonruimte te huren. Toen bleek dat alleen de rector recht had op bewoning van de rectorswoning, terwijl de pastoor het bewoonde en hij niet, leidde dit tot een jarenlange ruzie tussen hem en pastoor Gautius. Deze ruzie werd uiteindelijk in het voordeel van Henricus beslecht. Hij nam weer de intrek in de rectorswoning waar hij tot 1731 bleef wonen.

Hij doceerde grammatica. Begin jaren twintig besteedde hij het leraarschap uit aan Willem van den Broek, de zoon van zijn broer Adrianus. De reden hiervoor was waarschijnlijk dat hij zich wilde bekwamen voor het priesterchap. Sinds 1725 staat hij te boek als priester. Naast zijn conrectoraat

bekleedde hij tenminste van 1717 tot 1720 het rentmeesterschap van de Duitse Orde. In 1731 bedankt hij voor het conrectoraat en wordt hij pastoor van Waddinxveen en Goudkade.

Van zijn ouders erft hij de boerderij aan het Hulster Broek, tien lopense groot en een aantal percelen grond ter grootte van veertien lopense.⁶ Deze boerderij wordt na zijn overlijden publiekelijk verkocht aan Tony Tony van den Elsen.

IIIb. Lambert Adriaens van den Broek, ged. 21-7-1650, begr. 19-05-1731. Hij erft in 1686 van zijn ouders een groesland 'de Fisser' in de Pandelaar, land aan den Hulst en in de Wynt. In 1709 staat hij te boek als een wever in de Pandelaar.

Hij trouwt voor 1685 met Ida N., begr. 06-12-1730.

Kinderen:

1. Jacob, ged. v. 1685. Hij trouwt 19-5-1711 met Heylken Lamberts.

Kinderen:

a. Helena, ged. 5-3-1712. Ze trouwt 26-2-1732 Huybert, zoon van Peter Huybert Denis van den Broek.

b. Theodora, ged. 25-5-1713.

c. Elisabeth, ged. 15-7-1715.

d. Lambertus, ged. 10-5-1717. Hij trouwde 3-5-1741 met Catharina Wouter Hornkens. Ze hadden tenminste twaalf kinderen.

e. Adrianus, ged. 3-6-1719.

2. Elisabeth, ged. 27-2-1685. Zij trouwt 30-1-1714 met Lambert Peters Vercamieren. Ze hadden tenminste vier kinderen.

3. Helena, ged. 15-11-1686.

4. Maria, ged. 19-7-1689. Zij wordt kwezel. In de protocollen wordt ze vermeld als zuster Marie Lamers van den Broek.

5. Adriaan, ged. 4-6-1691. Hij bezat in 1717 een huis in de Pandelaar.⁷

6. Catharina, ged. 29-12-1692. Zij trouwt 17-5-1722 met Huybert Tonis van den Boom, van wie tenminste vier kinderen.

(wordt vervolgd)

NOTEN:

1. Zie voor de geschiedenis van het Hulster Broek: Peter van den Elsen, Broek, Naamgever aan land, boerderijen en families. In: Gemerts Heem, jrg. 33, 1991 blz. 2-15; RA 'sHB, Gemert R 118; fol. 190, 18-4-1653.
2. RA 'sHB; Gemert R122; 8-11-1686 erfscheiding.
3. RA 'sHB; R127, fol. 48 d.d. 10-11-1711 erfscheiding; R123, 15-11-1694 als Daniël een huis en aanglag van drie lopense in de Pandelaar koopt; R123, 23-2-1694 als hij wederom een huis, hof en aanglag van vier lopense in de Pandelaar koopt. Daniël betaalt in 1692 voor zeven personen hoofdgeld.
4. Willem Jan Willems trouwde 11-2-1638 met Elisabeth Aerts van Audenhuysen. Meriken ged. 2-7-1640 trouwt Jan Aerts de Bruyn, zoon van Aert Jan Aerts de Bruyn, alias den Brouwer (ex Deurne). Een dochter van Jan Aerts de Bruyn en Merike, namelijk Elisabeth trouwt met Goort Cauwenberg uit Helmond, die zich als brouwer in de Haageyk vestigt.
Een andere dochter van Willem Jan Willems, Dimpna, ged. 5-3-1645 trouwt met Caspar Reynder van der Putten, een brouwer in de Pandelaar. Zij erven van hun vader een brouwhuis, brouwgetouw, mouthuis, varkenskooi en aanglag in de Pandelaar; een zijde De Geer en een zijde Heyliger van Tilburg; ze waren aan het klooster van Caudewater hieruit een cijns verplicht van 14 vaten rogge. R120, 7-2-1671. Caspar wordt begraven 22-12-1696 (Pandelaar).
5. Gerlacus v.d. Elsen, Geschiedenis van de Latijnse School, 1887, p.215 e.v.
6. GAG: invnr. 415 f.129; idem invnr.414, Landboek (LB) nrs. 617,606,865, 918,1095,385 en 783.
7. GAG; invnr. 415 f.132; idem invnr. 414 LB nr. 645 een huis met aanglag twee lopense en 39 roede dat hij waarschijnlijk van zijn ouders heeft geërfd, idem LB nr. 658 dat hij zelf aankocht.